

Na.10: Msimu wa Kilimo 2025/26

Tathmini ya Januari 1-10, 2026 na Matazamio kwa Kipindi cha Januari 11-20, 2026

MUHTASARI

- Hali ya ukavu inayotarajiwa katika maeneo ya nyanda za juu Kaskazini Mashariki na Pwani ya Kaskazini inaweza kuathiri ukuaji na maendeleo ya mahindi ambayo yapo kwenye hatua ya kutoa mbelewele
- Wakulima wanashauriwa kufuatilia mazao kwa ukaribu huku wakishirikiana na maafisa ugani katika maeneo yao.
- Wadau wote wa kilimo wanashauriwa kuendelea kufuatilia taarifa za hali ya hewa kwa mipango thabiti ya shughuli za kilimo.

MIFUMO YA HALI YA HEWA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 1-10,2026

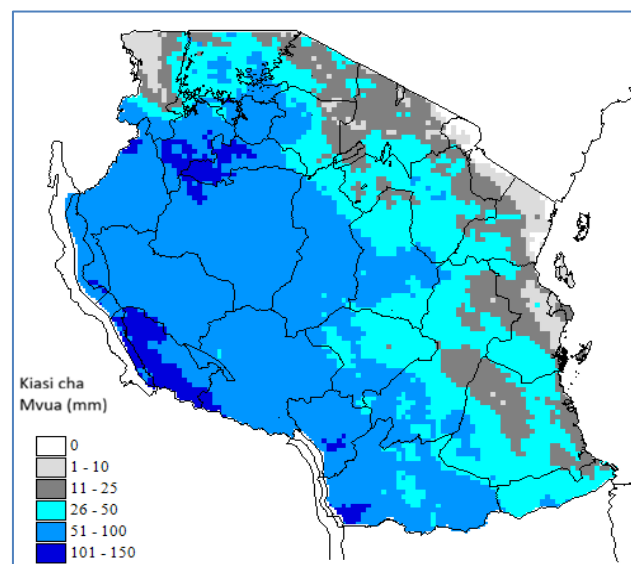
Katika kipindi hiki, migandamizo mikubwa ya hewa iliyopo kaskazini mwa dunia (Azore na Siberia) iliendelea kuimarika wakati ile iliyopo kusini mwa dunia (St. Helena na Mascarene) iliendelea kupungua nguvu. Hali hii ilidumisha mwenendo wa sehemu ya ukandamvua (ITCZ) kuelekea kusini zaidi na kuwepo katika maeneo ya magharibi mwa nchi, nyanda za juu kusini magharibi na kusini mwa nchi.

Kwa upande mwingine joto la bahari katika eneo la magharibi mwa bahari ya Hindi (pwani ya Afrika Mashariki) lilikuwa la chini ya wastani. Hali hii iliyopingua nguvu mifumo isababishayo mvua (ITCZ) katika maeneo ya ukanda wa pwani ya nchi yetu na maeneo ya Nyanda za juu kaskazini Mashariki.

Viashiria vilivyotajwa hapo juu vilipelekea uwepo wa vipindi vya mvua zilizoambatana na ngurumo za radi katika maeneo ya ukanda wa Ziwa Victoria, magharibi mwa nchi, Kati, nyanda za juu kusini magharibi na kusini mwa nchi, na mvua katika maeneo ya ukanda pwani nyanda za juu kaskazini mashariki. Pia vipindi vya upepo mkali na mawimbi makubwa viliripotiwa baharini.

TATHMINI YA MVUA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 1-10,2026

Katika kipindi cha dikadi, maeneo mengi nchini yalipata mvua kati ya milimita 26 hadi 150 kwa siku kumi isipokuwa katika maeneo machache ya Pwani ya Kaskazini, nyanda za juu Kaskazini na kanda ya Ziwa Victoria ambayo yalipata mvua chini ya milimita 25 kwa siku kumi. Hata hivyo, maeneo machache ya mikoa ya Tanga, Kilimanjaro na visiwa vya Unguja na Pemba yalikuwa makavu kwa ujumla kama navyoonekana kwenye kielelezo.

Kielelezo 1: Jumla ya mvua kwa siku kumi kwa kipindi cha Januari 1-10, 2026

TATHMINI YA HALI YA KILIMO KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 1-10,2026

Katika dikadi hii, maeneo mengi nchini yalipata mvua ambayo ilisaidia kuongeza unyevu nyevu katika udongo na kusaidia ukuaji na maendeleo ya mazao. Pia hali hii ilisaidia shughuli za upandaji wa mahindi hususan katika mikoa ya Dodoma na Mtwara.

Kwa maeneo yanayopata mvua za Vuli hususan ukanda wa pwani ya Kaskazini mahindi yalikuwa katika hatua kati ya kutoa mbelewee na hatua za awali za kukomaa wakati katika maeneo ya mikoa ya Kagera, Mwanza na Kilimanjaro hususan wilaya ya Rombo mkoani Kilimanjaro, mahindi yapo katika hatua ya kukomaa. Aidha, zao la mpunga liko katika hatua ya kuota katika mkoa wa Morogoro. Hata hivyo, hali ya ukavu imeathiri ukuaji na maendeleo ya mahindi katika mkoa wa Tanga hususan wilaya ya Mheza-Mlingano.

Kwa upande wa maeneo yanayopata mvua za Msimu, mahindi yapo kwenye hatua ya ukuaji isipokuwa katika mkoa wa Tabora ambako mahindi yapo katika hatua

ya kuota. Hata hivyo, wakulima katika mikoa ya Dodoma na Mtwara waliendelea na shughuli za upandaji kutokana na kuchelewa kuanza kwa mvua za Msimu katika maeneo hayo.

Kwa upande wa mazao ya muda mrefu, zao la Kahawa lilikuwa katika hatua ya awali ya kutunga tunda hususan katika mikoa ya Kilimanjaro na Songwe.

Maji na malisho kwa ajili ya mifugo na wanyama vimepungua kwa baadhi ya maeneo kutoka na hali ya ukavu iliyokuwepo.

HALI YA MAJI KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 1-10, 2026

Kwa ujumla kina cha maji katika mabwawa na mtiririko wa maji kwenye mito kiliongezeka hususan kwa maeneo ambayo yalipata mvua.

MIFUMO YA HALI YA HEWA INAYOTARAJIWA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 11-20, 2026

Katika kipindi hiki, migandamizo mikubwa ya hewa iliyopo kaskazini mwa dunia inatarajiwa kuendelea kuimarika wakati ile iliyopo kusini mwa dunia inatarajiwa kuendelea kupungua nguvu. Hali hii inatarajiwa kuendelea kudumisha mwenendo wa sehemu ya ukandamvua (ITCZ) kuelekea kusini zaidi na kuwepo katika maeneo ya magharibi mwa nchi, nyanda za juu kusini magharibi na Kusini mwa nchi.

Kwa upande mwingine joto la bahari katika eneo la magharibi mwa bahari ya Hindi (pwani ya Afrika Mashariki) linatarajiwa kuendelea kuwa la chini ya wastani. Hali hii inatarajiwa kupunguza mifumo isababishayo mvua (ITCZ) katika maeneo ya ukanda wa pwani ya nchi yetu na maeneo ya Nyanda za juu kaskazini Mashariki.

HALI YA HEWA INAYOTARAJIWA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 11-20, 2026

Maeneo ya kanda ya Ziwa Victoria (mikoa ya Kagera, Geita, Shinyanga, Mwanza, Simiyu na Mara) yanatarajiwa kuwa na vipindi vya mvua zinazoa-mbatana na ngurumo za radi katika maeneo machache.

Kanda ya kusini (mkoa wa Ruvuma na maeneo ya kusini mwa Morogoro), magharibi mwa nchi (mikoa ya Kigoma, Katavi na Tabora) pamoja na nyanda za juu kusini magharibi (mikoa ya Rukwa, Songwe, Mbeya, Njombe na Iringa) yanatarajiwa kuwa na mvua zinazoambatana na ngurumo za radi katika maeneo machache.

Maeneo ya pwani ya kaskazini (mkoa wa Tanga, kaskazini mwa Morogoro na Pwani na Dar es Salaam pamoja na visiwa vya Unguja na Pemba) na nyanda za juu kaskazini mashariki (Mikoa ya Arusha, Manyara na Kilimanjaro) yanatarajiwa kuwa makavu kwa ujumla.

Kanda ya kati (mikoa ya Dodoma na Singida) inatarajiwa kuwa na mvua katika maeneo machache.

Maeneo ya pwani ya kusini (mikoa ya Mtwara na Lindi) yanatarajiwa kuwa mvua nyepesi katika maeneo machache.

HALI YA HEWA KILIMO: MATARAJIO NA USHAURI KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 11-20, 2026

Hali ya mvua inayotarajiwa nchini itasaidia kuongeza unyevu nyevu katika udongo na kusaidia uuaji na maendeleo ya mazao. Hata hivyo hali ya ukavu inayotarajiwa katika maeneo ya nyanda za juu Kaskazini na Pwani ya Kaskazini inaweza kuathiri ukuaji na maendeleo ya mahindi ambayo yapo kwenye hatua ya kutoa mbelewele.

Ushauri:

- **Maeneo yanayopata misimu miwili ya mvua (kanda ya ziwa Victoria, Pwani ya Kaskazini na Nyanda za juu Kaskazini Mashariki):** Wakulima katika maeneo haya wanashauriwa kufuatilia mazao kwa ukaribu wakishirikiana na maafisa ugani katika maeneo yao huku wakichukua tahadhari kutokana na uwepo wa hali mbaya ya hewa ikiwemo mvua kubwa na vipindi vikavu vya muda mrefu vinapojitokeza. Aidha, wanashauriwa kufuatilia taarifa za hali ya hewa za kila siku kwa mipango thabiti ya shughuli za kilimo.
- **Maeneo yanayopata msimu mmoja wa Mvua (nyanda za juu kusini magharibi, mikoa ya magharibi, Pwani ya kusini na Kanda ya kusini):** Wakulima katika maeneo haya wanashauriwa kumalizia shughuli za kupanda mazao hususan kwa wakulima ambao walikuwa hawajapanda bado.
- **Malisho na upatikanaji wa maji kwa wafugaji:** Wafugaji wanashauriwa kutunza mifugo katika maeneo mazuri na salama pamoja na kuangalia afya za mifugo mara kwa mara. Pia wanashauriwa kupanda majani ya malisho na kuvuna maji ya mvua kwa ajili ya matumizi ya baadae.
- **Wavuvi wa Samaki baharini na maziwa makuu:** Wavuvi wanashauriwa kuendelea kufuatilia taarifa za hali ya hewa za kila siku ili kujua wakati sahihi wa kufanya shughuli za uvuvi kutokana na uwezekano wa kujitokeza mawimbi makubwa na upepo mkali.

Ushauri huu umedhamiria kuongeza tija kwenye kilimo na kupunguza athari zitokanazo na hali mbaya ya Hewa. Wadau wote wa kilimo wanahimizwa kufuatilia taarifa za hali ya hewa ili kuwa na mipango thabiti ya shughuli za kilimo.

HALI YA MAJI INAYOTARAJIWA KATIKA KIPINDI CHA JANUARI 11-20, 2026

Kina cha maji katika mabwawa na mtiririko wa maji kwenye mito vinatarajiwa kuongezeka kidogo kutokana na mvua zinazotarajiwa. Jamii inashauriwa kuvuna maji ya mvua kwa ajili ya matumizi ya baadae.